

COMISIA EUROPEANĂ

Bruxelles, 27.6.2014
C(2014) 4268 final

Stimate domnule Președinte,

Comisia dorește să aducă mulțumiri Camerei Deputaților pentru opinia sa referitoare la propunerea de Regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind comisioanele interbancare pentru operațiunile de plată pe bază de card [COM(2013) 550 final] și vă adresează scuze pentru întârzierea acestui răspuns.

Comisia Europeană mulțumește Camerei Deputaților pentru sprijinul global exprimat în favoarea propunerii Comisiei. De asemenea, Comisia apreciază foarte mult sprijinul acordat de Camera Deputaților cu privire la limitarea aplicării „regulii privind acceptarea tuturor cardurilor” și la interzicerea oricăror reguli care i-ar împiedica sau i-ar descuraja pe comercianți să își orienteze clienții către instrumente de plată mai eficiente, sau să divulge clienților lor comisioanele pe care le plătesc acceptanților de servicii de plată.

Comisia ar dori să clarifice problemele ridicate de Camera Deputaților.

Plafoanele aplicate comisioanelor interbancare pentru cardurile de debit și de credit de consum

Integrarea pieței Uniunii în domeniul cardurilor de plată este departe de a fi finalizată, întrucât multe soluții de plată nu se pot dezvolta dincolo de frontierele naționale și noii furnizori paneuropeni sunt împiedicați să intre pe piață. În prezent, lipsa de integrare a pieței are drept consecință prețuri mai mari, restrângerea ofertei de servicii de plată pentru consumatori și comercianții cu amănuntul și posibilități mai limitate de a beneficia de piața internă. Prin urmare, Comisia consideră că este necesar să se înlăture obstacolele din calea funcționării eficiente a pieței cardurilor, inclusiv a plăților de pe dispozitive mobile și pe internet care se bazează pe operațiuni cu cardul, care împiedică în continuare dezvoltarea unei piețe complet integrate (considerentul 8 din propunere).

Mai precis, obiectivul propunerii de regulament este acela de a evita fragmentarea pieței interne care ar rezulta din diferențele mari dintre nivelurile comisioanelor interbancare

*Dlui Valeriu Ștefan ZGONEA
Președintele
Camerei Deputaților
Palatul Parlamentului
Str. Izvor nr. 2-4, sector 5
RO - 050563 București*

aplicate în diferitele state membre, precum și din divergențele dintre statele membre în ceea ce privește instrumentele de reglementare sau deciziile administrative adoptate cu privire la aceste comisioane interbancare. Chiar dacă se iau în considerare numai sistemele internaționale de plată cu cardul, comisioanele interbancare diferă cu un factor de multiplicare de până la 10, ceea ce are drept rezultat fragmentarea pieței și îi împiedică pe comercianții cu amănuntul și pe consumatori să se bucure de avantajele unei piețe interne a bunurilor și a serviciilor. De asemenea, propunerea împiedică apariția unor „noi” soluții de plată paneuropene pe baza unor modele de afaceri cu comisioane interbancare mai scăzute, în detrimentul potențialelor economii de scară și de gamă și al creșterilor aferente în materie de eficiență.

Propunerea de regulament trebuie înțeleasă în acest cadru. Plafoanele propuse de 0,2 % și 0,3 % nu ar fi bazate pe costurile suportate de bănci, ci pe economiile realizate de comercianți, atunci când aceștia acceptă plata cu cardul în locul altor modalități de plată - de exemplu, în numerar. Criteriile de referință ar rezulta din „testul de indiferență a comerciantului” elaborat în literatura de specialitate economică, prin intermediul cărui se determină nivelul comisionului pe care un comerciant ar fi dispus să îl plătească în cazul unei plăți cu cardul dacă ar compara aceste costuri cu cele aferente unei plăți în numerar (luând în considerare comisionul de servicii pe care îl plătește băncii acceptante, și anume comisionul de servicii perceput comerciantului). Expunerea de motive, precum și evaluarea impactului din propunerea de regulament¹ oferă informații în acest sens. În plus, procedura de stabilire a plafoanelor de 0,2 % și de 0,3 % a fost clarificată în evaluarea impactului². Obiectivul ar fi acela de a pune în aplicare o abordare constructivă și consacrată, având în vedere că aceste cifre sau echivalentul lor au fost deja acceptate de MasterCard, Visa, Gruparea franceză (Groupement des Cartes Bancaires) și MasterCard din Țările de Jos în conformitate cu angajamentele lor în cadrul procedurilor din domeniul concurenței³, cifrele bazându-se pe studiile realizate de băncile centrale.

Trebuie remarcat faptul că, în perioada asumării angajamentelor menționate mai sus, Comisia a întreprins acțiuni pentru a colecta date recente în vederea evaluării eventualelor cereri de despăgubiri ce ar putea fi introduse în baza „testului de indiferență a comerciantului” în cadrul procedurilor de aplicare a normelor în materie de concurență la nivel european. La 19 februarie 2014, Comisia a prezentat rezultatele preliminare ale acestui exercițiu de colectare a datelor privind costurile suportate de comercianți ca urmare a

¹ Expunerea de motive a propunerii de regulament, p. 9 și 10 și evaluarea impactului, p. 22-24 și 101-105.

² A se vedea evaluarea impactului, inclusiv p. 106 și următoarele.

³ Decizia Comisiei din 2007 de interzicere a comisioanelor interbancare transfrontaliere (sau CIM) aplicate de MasterCard în cadrul SEE; angajamentele unilaterale asumate de MasterCard în 2009 de a plafona CIM-urile pentru cardurile de debit și de credit la 0,20 % și, respectiv, 0,30 %. Angajamentele asumate de Visa Europe de a plafona CIM-urile pentru cardurile de debit la 0,20 % au devenit obligatorii în decembrie 2010. Angajamentele asumate de Visa Europe de a plafona CIM-urile pentru cardurile de credit la 0,3 % au devenit obligatorii în februarie 2014. Autoritatea franceză în domeniul concurenței a conferit un caracter obligatoriu angajamentelor asumate de Groupement des Cartes Bancaires - sistemul național de carduri - la 7 iulie 2011 de a introduce un comision mediu de 0,30 % pentru operațiunile naționale cu carduri de debit și de credit. În urma unei anchete realizate de Autoritatea neerlandeză pentru consumatori și piețe, la 24 februarie 2014 s-a anunțat că MasterCard va reduce comisioanele interbancare pentru plățile naționale cu cardul de credit, acestea urmând să scadă la 0,3 % până la 1 ianuarie 2016.

acceptării plăților cu cardul și în numerar⁴. Având în vedere faptul că rezultatele sunt preliminare și nu se referă decât la un anumit număr de mari comercianți cu amănuntul, Comisia nu a tras încă nicio concluzie; sunt necesare eforturi suplimentare și se așteaptă ca un raport final mai cuprinzător să fie publicat înainte de începutul verii. Cu toate acestea, rezultatele preliminare referitoare la comercianții mari nu depășesc valorile de referință propuse în proiectul de regulament privind comisioanele interbancare, publicat în iulie 2013.

În al doilea rând, la punctul 9 din opinia sa, Camera Deputaților menționează nivelul actual al comisioanelor suportate de comercianții din România și afirmă că aceste comisioane acoperă cheltuielile de emiteri și de acceptare la plată a cardurilor, precum și serviciile auxiliare oferite de emitenți. La punctul anterior, Camera Deputaților face trimitere la hotărârea Curții de Justiție a Uniunii Europene în cauza MasterCard. În acest context, trebuie precizat că, în această hotărâre, Curtea a confirmat că comisioanele interbancare convenite la nivel multilateral plătite de băncile acceptante către băncile emitente nu reprezintă o necesitate obiectivă pentru funcționarea unui sistem cvadripartit de plată cu cardul. Potrivit Curții, băncile pot funcționa în cadrul unui sistem de plată fără comisioane interbancare multilaterale, pot realiza economii din activitatea de emiteri de carduri (utilizarea cardurilor de debit reduce nevoia administrării de către bănci a operațiunilor în numerar), precum și venituri suplimentare din activitatea de emiteri de carduri (dobânda aplicată soldului cardurilor de credit).

Sistemele cvadripartite de plată cu cardul din Europa funcționează în mod asemănător. Prin urmare, s-ar părea că nu există niciun motiv pentru a considera că, în ceea ce privește obiectul și efectul lor, comisioanele interbancare multilaterale care se aplică într-un context național al sistemelor internaționale de plată cu cardul diferă de comisioanele percepute de MasterCard considerate ilegale și nejustificabile potrivit normelor în materie de concurență⁵. În acest sens, pare dificil de justificat introducerea unei abordări diferențiate între statele membre în propunerea de regulament.

Alte aspecte ale opiniei

În ceea ce privește afirmația Camerei Deputaților potrivit căreia în România plățile în numerar sunt utilizate cu preponderență, Comisia dorește să sublinieze faptul că evaluarea impactului a ținut cont de piețele cardurilor de plată la nivel național și european, furnizând numeroase date referitoare inclusiv la emiteri, utilizarea și acceptarea cardurilor și analizând studii și argumente teoretice pe baza cărora a fost realizată o evaluare calitativă și cantitativă aprofundată. În plus, evaluarea impactului a analizat consecințele reducerii comisioanelor interbancare - în interiorul și în afara UE, printre altele, analizând impactul asupra comercianților, asupra consumatorilor și asupra accesului pe piață.

Evaluarea impactului arată că efectele probabile ale unei scăderi a comisioanelor interbancare depind de o varietate de factori, și că este necesar un grad de prudență rezonabil în realizarea previziunilor. Cu toate acestea, un nivel scăzut al comisioanelor

⁴ Prezentarea poate fi descărcată la adresa http://ec.europa.eu/competition/sectors/financial_services/presentation_results_en.pdf.

⁵ Decizia Comisiei Europene în cauza MasterCard, 19 decembrie 2007, JO C 264 6.11.2009, p. 8-11, în prezent obiectul unui recurs.

interbancare este în general asociat cu un grad ridicat de acceptare și de utilizare a cardurilor; de fapt, sistemele naționale în cadrul cărora nu se percep comisioane interbancare înregistrează cele mai ridicate niveluri de utilizare a cardurilor din Europa. În plus, în Spania, utilizarea cardurilor a crescut după o intervenție din partea autorităților publice care a condus la reducerea comisioanelor interbancare, valoarea medie a operațiunilor de plată cu cardul scăzând cu 15 % în perioada 2005-2010. În paralel, volumul și valoarea operațiunilor efectuate cu cardul a crescut⁶.

În prezent, mulți comercianți mici nu acceptă plățile cu cardul din cauza comisioanelor ridicate percepute de către acceptanții acestora. Prin urmare, prin promovarea acceptării plății cu cardul, propunerea de regulament ar aduce beneficii consumatorilor, deoarece le-ar permite să își utilizeze cardurile la o scară mai largă. Astfel, regulamentul ar contribui, de asemenea, la utilizarea la scară mai largă a unor mijloace de plată electronice mai eficiente și mai sigure.

În ceea ce privește probabilitatea reducerii prețurilor finale se remarcă faptul că, în cazul în care costurile generate de plata cu cardul sunt suportate de comercianții cu amănuntul, consumatorii sunt cei care suportă costul final, deoarece comercianții transferă comisioanele asupra consumatorilor prin creșterea prețurilor produselor pe care le comercializează. Deși scăderile de preț probabile provocate de scăderea nivelului comisioanelor interbancare sunt dificil de identificat, din cauza presiunii concurențiale mai mari din sectorul comerțului cu amănuntul față de sectorul serviciilor bancare de retail, este probabil ca economiile de costuri înregistrate de comercianții cu amănuntul să fie transferate asupra consumatorilor prin prețuri cu amănuntul mai scăzute. Cu toate acestea, transferul către consumatori ar putea depinde de mulți factori, cum ar fi sectorul comerțului cu amănuntul luat în considerare, dimensiunea comerciantului și de utilizarea de către acesta a instrumentelor de plată. În măsura în care utilizarea cardurilor este încă limitată în România, astfel de efecte de transfer ar fi de asemenea, în mod evident, limitate. Cu toate acestea, în perspectiva dezvoltării pe viitor a pieței cardurilor de plată din România, consumatorii români ar putea beneficia de pe urma acceptării pe scară (mai) largă a unor mijloace de plată eficiente și sigure, pe baza fixării transparente a prețurilor.

Camera Deputaților ridică o serie de probleme, inclusiv aceea a unei pretinse legături între comisioanele interbancare ridicate și investiții sau inovare.

Cu toate acestea, în opinia Comisiei, nu există dovezi potrivit cărora comisioanele interbancare ridicate ar duce la investiții sau inovare. Experiența arată că majoritatea sistemelor din UE au fost create într-o perioadă în care comisioanele interbancare percepute erau scăzute sau inexistente. Comisioanele mai ridicate au fost introduse ca urmare a faptului că sistemele internaționale de carduri le-au înlocuit pe cele naționale, oferind comisioane interbancare mai ridicate băncilor emitente dispuse să emită carduri internaționale în locul celor din sistemul național.

⁶ Evaluarea impactului propunerii de regulament privind comisioanele interbancare pentru operațiunile de plată pe bază de card, p. 207.

De asemenea, multe investiții pentru inovare, cum ar fi terminalele pentru plățile mobile, sunt realizate de către partea acceptantă a pieței, și anume cea care plătește comisioanele interbancare și nu le încasează.

În ceea ce privește riscul de recuperare a veniturilor pierdute din surse alternative, având în vedere experiența acumulată în urma reducerii comisioanelor interbancare în alte jurisdicții, nu există dovezi potrivit cărora ar exista o legătură automată între reducerea comisioanelor interbancare și creșterea comisioanelor anuale aferente cardurilor (astfel cum s-a observat, de exemplu, în SUA, Australia, Franța și Elveția). Prin urmare, pare plauzibilă ipoteza potrivit căreia nivelul comisioanelor percepute titularilor de carduri și măsura în care băncile îl pot spori sunt determinate în principiu de concurența din sectorul serviciilor bancare de retail.

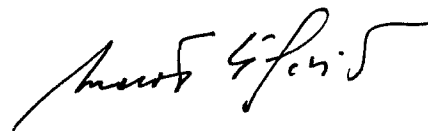
În acest context, merită menționat faptul că plafonarea comisioanelor interbancare la nivelul celor mai performante trei state membre, astfel cum sugerează Camera Deputaților, ar avea drept efect introducerea unor plafoane pentru cardurile de debit mai scăzute decât cele prevăzute în propunerea Comisiei. Plafonarea comisioanelor la o sumă fixă ar risca să descurajeze utilizarea plăților electronice pentru operațiunile de valoare redusă, ceea ce ar fi în contradicție cu obiectivul de a favoriza plățile electronice.

Observațiile formulate de Camera Deputaților vor fi luate în considerare în mod corespunzător de către Comisie în cadrul discuțiilor referitoare la regulamentul privind comisioanele interbancare și în limitele rolului său, sau dacă se poate, în contextul altor propuneri, în cazul în care aceste observații nu intră în domeniul de aplicare al regulamentului. De asemenea, Comisia ar dori să facă trimitere la răspunsul său la opinia Camerei Deputaților referitor la revizuirea Directivei privind serviciile de plată [COM(2013) 547 final]⁷.

Argumentele de mai sus se bazează pe propunerea inițială prezentată de Comisie, care se află în prezent în procesul legislativ care implică atât Parlamentul European, cât și Consiliul, în cadrul căruia guvernul dumneavoastră este reprezentat.

Comisia speră că aceste observații răspund preocupărilor exprimate de Camera Deputaților și așteaptă cu interes continuarea dialogului nostru politic în viitor.

Cu deosebită considerație,

Maroš Šefčovič
Vicepreședinte

⁷ C(2014) 1664.